

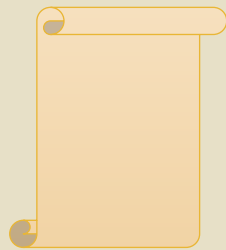

VYUŽITÍ KATALOGŮ SHK A RISM K VĚDECKÉMU VÝZKUMU HUDEBNÍCH PRAMENŮ

JIŘÍ MIKULÁŠ

SHK60 Kolokvium k 60. výročí založení a budoucímu směřování Souborného hudebního katalogu
konané dne 28. listopadu 2025 od 9.30 do 17.00 hodin v Hudebním oddělení Národní knihovny,
Klementinum 190, Praha 1

Úvod

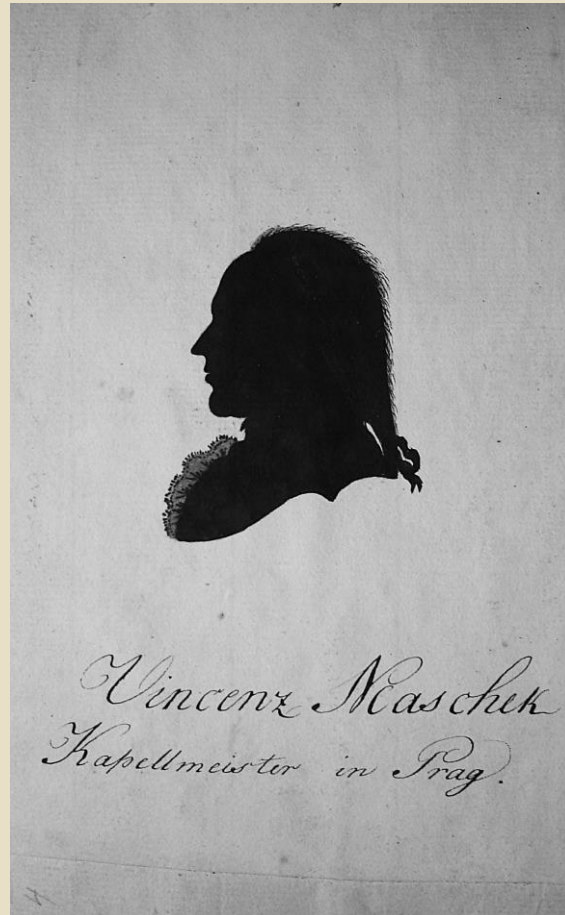
- 1) První studijní návštěva SHK – léto roku 1986.
- 2) Význam publikace Průvodce po pramenech, SHK a RISM při přípravě tematických katalogů skladatelů.
- 3) Využití SHK a RISM při přípravě tematických katalogů sbírek.
- 4) Závěr

1) PRVNÍ STUDIJNÍ NÁVŠTĚVA SHK – LÉTO ROKU 1986.

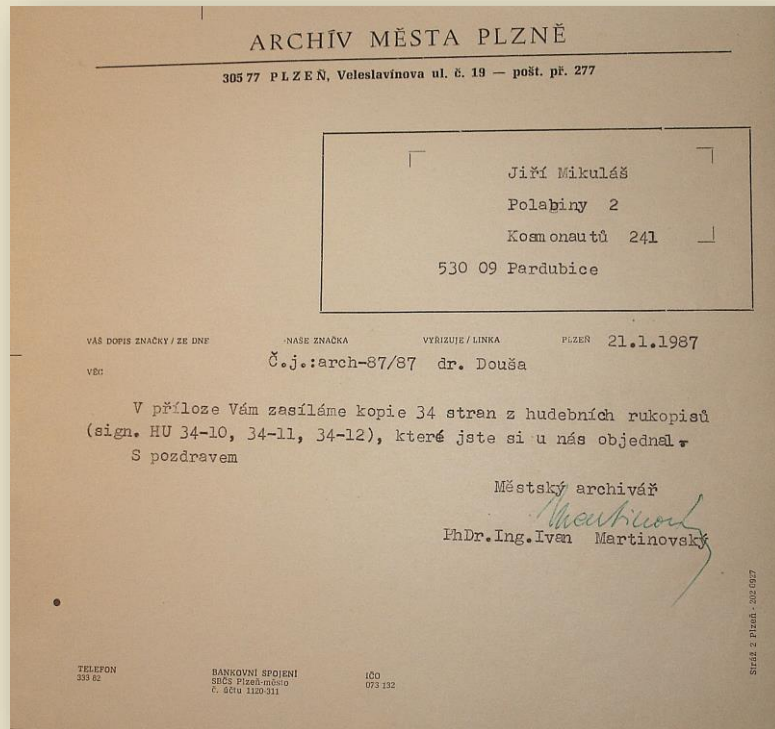
1) První studijní návštěva SHK – léto roku 1986.

První setkání s díly Vinzenze Maschka (1755–1831).

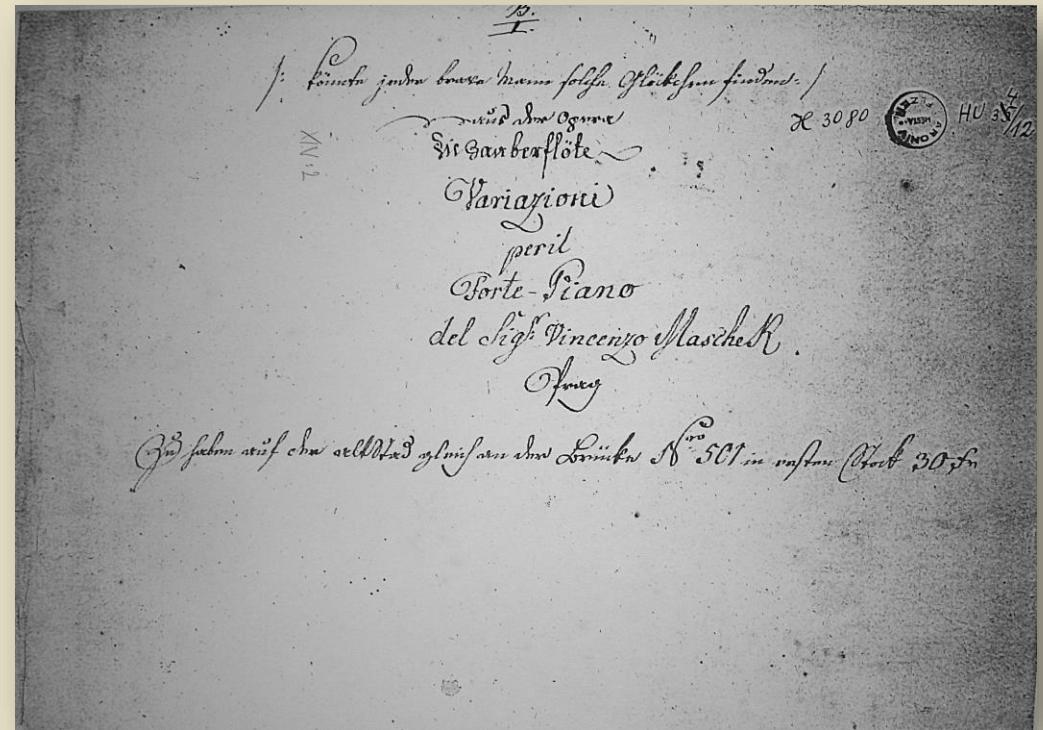

1) První studijní návštěva SHK – léto roku 1986.

Počátkem roku 1987 jsem studoval vybrané Maschkovy autografy v Archivu města Plzně. Po prostudování těchto hudebnin jsem si objednal jejich xerokopie.

Ukázka jedné strany z objednaných xerokopií. Titulní strana autografu Maschkových variací na Mozartovo téma.

1) První studijní návštěva SHK – léto roku 1986.

- **Tvrdě vydřená první vědecká práce určená pro soutěž SVOČ.**
- **Moje neutuchající nadšení a obrovská trpělivost paní prof. Gabrielové.**

Konzultace mé první vědecké práce s prof. Gabrielovou	
1	1987-03-06
2	1987-03-23
3	1987-03-30
4	1987-04-06
5	1987-04-15
6	1987-04-17
7	1987-04-22

1) První studijní návštěva SHK – léto roku 1986.

- **Moje soutěžení cesta s prací nazvanou *Klavírní variace Vincence Maška z majetku rodiny Desfourových a Sturmfederových z Hrádku u Sušice.***

1	1987-04-16	Odevzdání pěti řádkové anotace práce Studentské vědecké odborné práce (SVOČ).
2	1987-04-27	Odevzdání práce SVOČ.
3	1987-04-29	Obhajoba práce SVOČ. 1. místo v sekci vědy o umění.
4	1987-05-06	Vyhlášení vítězů školního kola SVOČ – diplom, 800 Kč v poukázkách a postup do celostátního kola v Olomouci.
5	1987-06-29	Celostátní kolo SVOČ v Olomouci, prezentace do 14:00 hod.
6	1987-06-30	Celostátní kolo SVOČ v Olomouci, obhajoba práce SVOČ.
7	1987-07-01	Celostátní kolo SVOČ v Olomouci, vyhlášení výsledků SVOČ, Aula FFUP Olomouc 14:00 hod. 1 místo v oboru vědy o umění – diplom a 1500 Kč.

1) První studijní návštěva SHK – léto roku 1986.

„... ve vědě není
široké a pohodlné cesty
a jenom ten může
dosáhnout jejího vrcholu,
kdo se nebojí námahy
šplhat po jejích klikatých
cestách...”

K. MARX

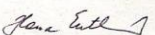
STUDENTSKÁ VĚDECKÁ - UMĚLECKÁ
A ODBORNÁ ČINNOST V ŠKOLNÍM ROCE 198 /8

ČESKOSLOVENSKÉ ÚSTŘEDÍ VYSOKOŠKOLÁKŮ
SSM uděluje

ČESTNÝ DIPLOM

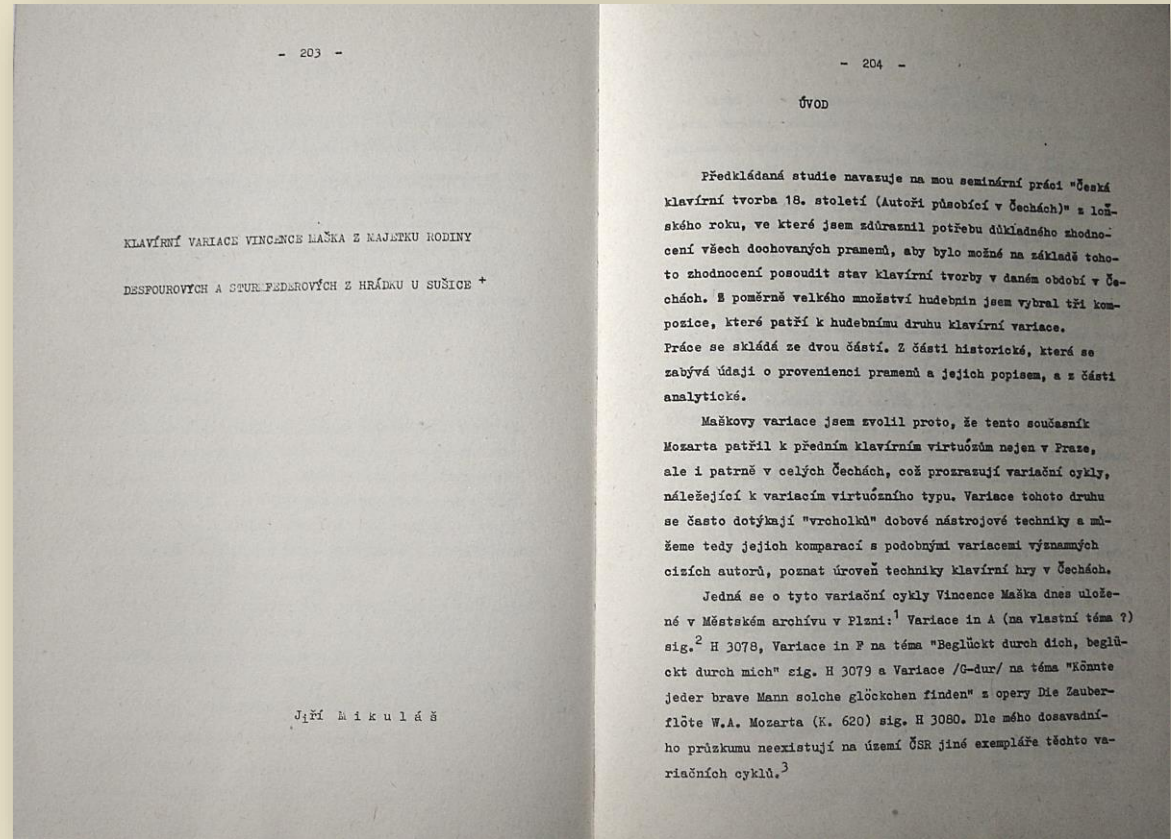
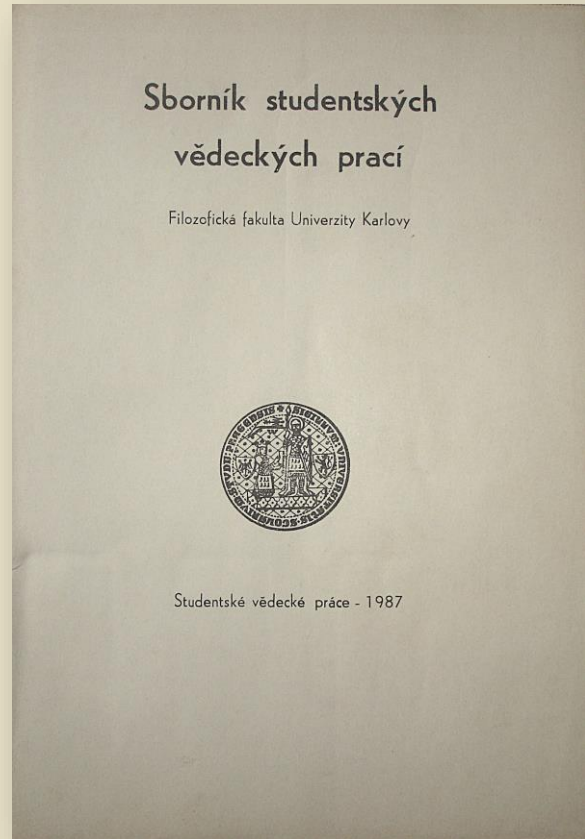
s. *Jiřímu Mikulášovi*

Za **1.** místo v celostátním kole
soutěže o nejlepší studentskou vědeckou práci
v oboru *vědy o umění*

PŘEDSEDKYNĚ ČSÚV SSM

1) První studijní návštěva SHK – léto roku 1986.

- Díky vítězství v celostátním kole soutěže SVOČ vyšla tato moje práce tiskem.

1) První studijní návštěva SHK – léto roku 1986.

Muzikologická komise pro období baroka a klasicismu
SPOLEČNOSTI PRO STAROU HUDBU,
zájmového sdružení České hudební společnosti,

Vás srdečně zve a vítá
na konferenci

M O Z A R T A J E H O D O B A

Praha, salonek "Cukrárna" Obecního domu
27. až 29. října 1987.

1) První studijní návštěva SHK – léto roku 1986.

Program dvanáctihodinového hudebního maratону
400 Years of Music in Prague konaného v New
Yorku 30. 10. 1994 od 11:00 do 23:00 hod.

Program mého projektu v rámci zmíněného
hudebního maratonu 1790 – 1830 Prague Fortepiano
School. New York 30. 10. 1994 od 20:40 hod.

The
World
Arts & Events Program
Financial
Center

presents

400 Years of Music in Prague
A 12 Hour Marathon Performance

World Financial Center Winter Garden
Sunday, October 30, 11:00am - 11:00pm

with
The Orchestra of the S.E.M. Ensemble
Petr Kotík, Conductor
and guests listed in order of appearance

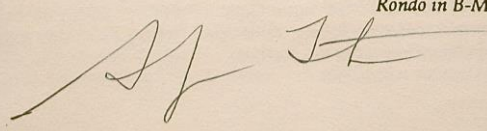
The New York Madrigal Singers	Gwyn Roberts recorder, Philadelphia
Laco Deczi and Cellula New Haven, Connecticut	Iva Bittová voice, violin, Prague
Harold Lewin and Musicians New York	Jackson Mac Low narration, New York
Škampa String Quartet Prague	Joseph Kubera piano, New York
Anna Hlavénková voice, Prague	Gwendolyn Toth fortepiano, organ, New York
Richard Stone lute, theorbo, Philadelphia	

The World Financial Center Arts & Events Program at Battery Park City is made possible through the support of the corporations at WFC including the American Express family of Companies, Merrill Lynch & Co., Inc., and Olympia & York Companies (U.S.A.), with the assistance of Battery Park City Authority.

8:40pm
1790 - 1830
Prague Fortepiano School

Gwendolyn Toth, Fortepiano
with members of the S.E.M. Ensemble

Francesco Duschek	<i>Sonata B-Major</i>
Vincenzo Maschek	<i>Adagio B-Major from the Concert in Eb-Major Fortepiano and Strings</i>
	<i>Variations G-Major on the Theme by Mozart</i>
Johann Wittassek	<i>Romanze</i>
	<i>Rondo in B-Major</i>

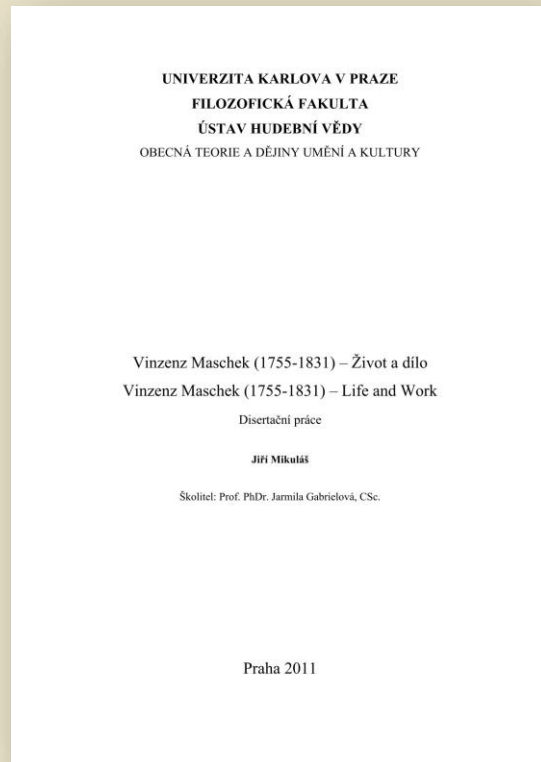

**2) VÝZNAM PUBLIKACE PRŮVODCE PO PRAMENECH
A SHK PŘI PŘÍPRAVĚ TEMATICKÝCH KATALOGŮ
SKLADATELŮ.**

2) Význam publikace Průvodce po pramenech, SHK a RISM při přípravě tematických katalogů skladatelů.

Titulní strana disertační práce Ph.D. s tematickým katalogem díla V. Maschka. Elektronický dokument dostupný na <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/35454>

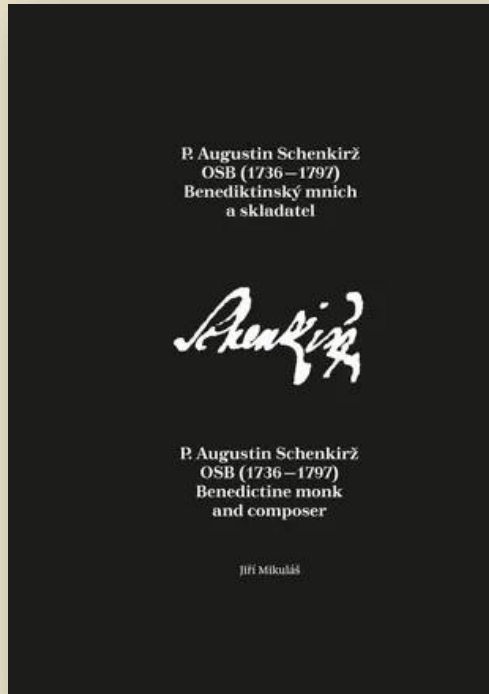

První strana tematického katalogu V. Maschka.

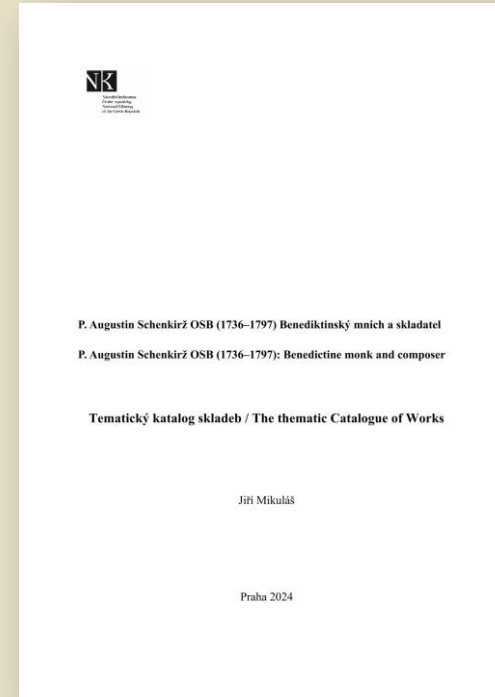

2) Význam publikace Průvodce po pramenech, SHK a RISM při přípravě tematických katalogů skladatelů.

První díl monografie o životě a díle Benediktinského mnicha a skladatele P. Augustina Schenkirže.

Druhý díl této monografie. Tematický katalog děl P. A. Schenkirže. Elektronický dokument volně dostupný na adrese <https://www.nkp.cz/o-knihovne/vydane-publikace/p-augustin-schenkirz-osb-17361797-benediktinsky-mnich-a-skladatel-p-augustin-schenkirz-osb-17361797-benedictine-monk-and-composer>

2) Význam publikace Průvodce po pramenech, SHK a RISM při přípravě tematických katalogů skladatelů.

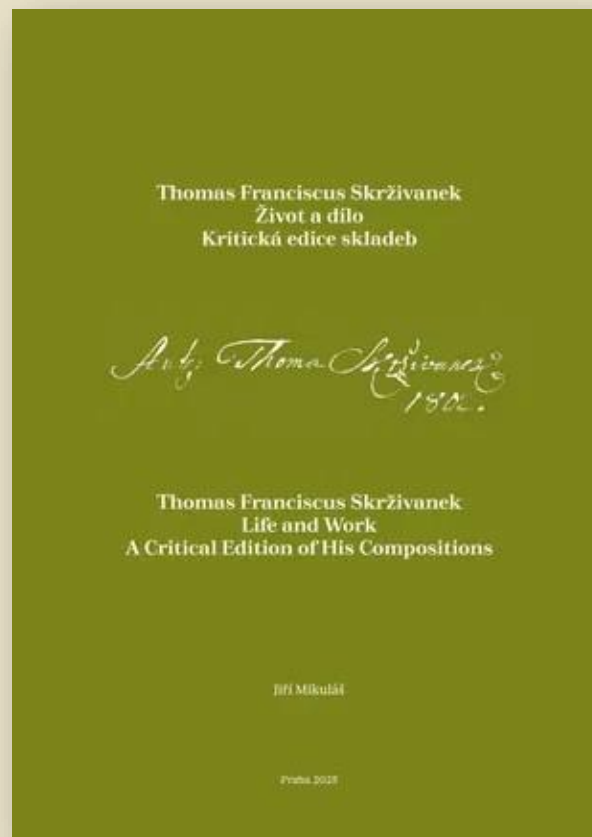
- Jedině spojením informací získaných prostřednictvím publikace Průvodce po pramenech k dějinám hudby, SHK a RISM je možné vyhotovit moderní, co možná nejúplnější tematický katalog díla hudebního skladatele 18. a první poloviny 19. století.
- I když Průvodce pro pramenech vědomě nezahrnuje veškeré hudební památky (nebyly navštíveny veškeré kostely a kaple v Čechách), přesto přináší velký, mimořádně reprezentativní přehled o hudebních pramenech v Čechách.
- SHK a RISM poskytují velké množství informací pro připravovaný katalog včetně podrobného popisu pramene včetně notových incipitů.
- Povinného uvedení notových incipitů jsou záznamy v SHK je pro přípravu mých tematických katalogů zcela zásadní. Tento záznam mohu bez ověření přijmout do katalogu. **Jde o velké plus tohoto katalogu.** Přesto že jsem se v případě Schenkirže snažil prohlédnout hudebniny či pořídit jejich kopie, při přípravě tematického katalogu velmi rozsáhlého díla V. Maschka se ve velké míře musím spolehnout na záznamy v SHK.
- Vzhledem k tomu, že v případě záznamů RISM nejsou notové incipity povinné, jsou záznamy bez jediného notového incipitu pro mě sice důležité, ale pouze orientační. Jako příklad mohu uvést záznamy o hudebninách dochovaných ve Florencii (Biblioteca del Conservatorio di musica Luigi Cherubini, Firenze; I-Fc). Bez notového incipitu nevím, o jaké dílo se jedná.
- SHK a RISM mně v mnoha případech pomáhá potvrdit, zpochybnit či vyvrátit autorství.

**3) VYUŽITÍ SHK A RISM PŘI PŘÍPRAVĚ TEMATICKÝCH
KATALOGŮ SBÍREK.**

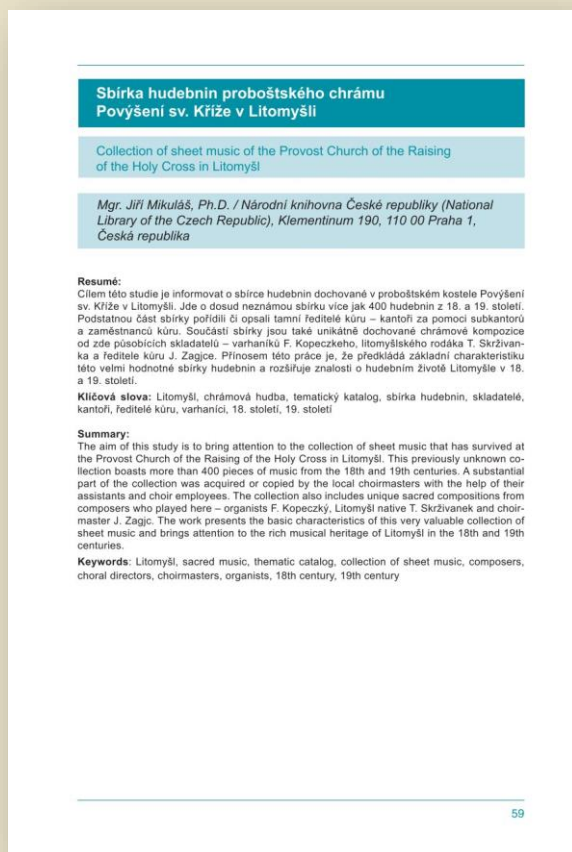
3) VYUŽITÍ SHK A RISM PŘI PŘÍPRAVĚ TEMATICKÝCH KATALOGŮ SBÍREK.

Monografie o životě a díle litomyšlského varhaníka a hudebního skladatele T. A. Skrživanka. Součástí této publikace je také kritická edice díla a tematický katalog.

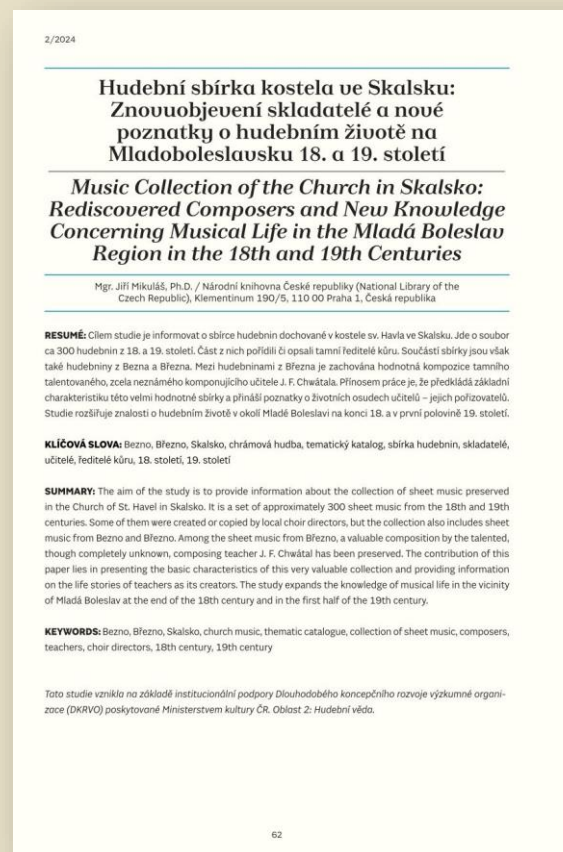

3) VYUŽITÍ SHK A RISM PŘI PŘÍPRAVĚ TEMATICKÝCH KATALOGŮ SBÍREK.

Studie o sbírce hudebnin kostela Povýšení sv. Kříže v Litomyšli (2019).

Studie o sbírce kostela ve Skalsku (2024).

3) VYUŽITÍ SHK A RISM PŘI PŘÍPRAVĚ TEMATICKÝCH KATALOGŮ SBÍREK.

Kostel Nanebevzetí Panny Marie ve Zvíkovci v době rekonstrukce. Snímek ze dne 31. 5. 2023 (foto J. Mikuláš)

24

Jiří Mikuláš

SBÍRKA HUDEBNIN Z KOSTELA NANEBEVZETÍ PANNY MARIE VE ZVÍKOVCI

THE COLLECTION OF SHEET MUSIC FROM THE CHURCH OF THE ASSUMPTION OF THE VIRGIN MARY IN ZVÍKOVEC

This article deals with the collection of sheet music from the Church of the Assumption of the Virgin Mary in Zvíkovec, its repertoire and origin. It also presents new findings regarding the teachers who performed music in the choir loft and procured sheet music for the church.

Key words:

Zvíkovec, Zdice, Hudlice, sacred music in the 19th century, school in the 19th century, collection of sheet music, composers, teachers, Falber, Smrt, Eismann, Maschek

Úvod

Předkládaný příspěvek se podrobně zabývá nedávno objevenou sbírkou hudebnin ve věži kostela ve Zvíkovci, rodišti dvou významných českých hudebních skladatelů, bratrů Vinzenze a Paula Maschkových.¹⁾ Městys Zvíkovec (německy *Šwikowetz*) leží v okrese Rokycany v Plzeňském kraji, zhruba dvanáct kilometrů severozápadně od Zbiroha a sedmáct kilometrů jižně od Rakovníka. Dle českého statistického úřadu zde k 1. 1. 2023 žilo 206 obyvatel.²⁾ V severovýchodní části obce se nalézá zámek postavený roku 1753, v horní části obdélníkové návsi stojí původně gotický, ve druhé čtvrtině 18. století barokně přestavěný kostel Nanebevzetí P. Marie. Na návsi je dále barokní socha sv. Františka Xaverského.³⁾ Mnoho cenných údajů o historii této obce přináší obecní kronika *Z letopisů Zvíkovce*, kterou vydal v nezměněné podobě Státní okresní archiv v Rokycanech.⁴⁾

1) Jiří MIKULÁŠ, *Maschek*, Die Musik in Geschichte und Gegenwart. Allgemeine Enzyklopädie der Musik, Personenteil 11, Kassel 2004, s. 1249–1254.

2) Český statistický úřad: Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2023. Dostupné: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcích-k-1-1-2023> [cit. 2023-05-25].

3) Emanuel POCHÉ, *Umělecké památky Čech 4. T/Ž*, Praha 1982, s. 380–381.

4) *Z letopisů Zvíkovce na Rokycansku*, (ed.) Petros CIRONIS, Rokycany 1997.

25

3) VYUŽITÍ SHK A RISM PŘI PŘÍPRAVĚ TEMATICKÝCH KATALOGŮ SBÍREK.

- **Určení anonymů – hudebniny označené jako anonym, bez označení autora, hudebniny s poškozeným titulní stranou.**
- **Ověření autorství.**
- **Zpochybnění autorství.**
- **Vyvrácení autorství, určení skutečného autora hudby.**

4) ZÁVĚR

4) ZÁVĚR

- **Literatura**

- MIKULÁŠ, Jiří. Klavírní variace Vincence Maška z majetku rodiny Desfourových a Sturmfederových z Hrádku u Sušice. In *Sborník studentských vědeckých prací*. Praha: Filozofická fakulta University Karlovy, 1988. s. 203-223.
- MIKULÁŠ, Jiří. *Klavírní dílo Václava Vincence Maška (1755-1831): (Variace a koncerty pro klavír a orchestr)*. [s.l.], 1989. 181 s., notová příl. Filozofická fakulta University Karlovy. Vedoucí diplomové práce PhDr. Jarmila Gabrielová, CSc.
- MIKULÁŠ, Jiří. Tematický katalog díla Vincence Maška. In: TESAŘ, Stanislav (ed.). *Kritické edice hudebních památek IV, Digitalizace památek – metoda jejich ochrany a prezentace? Katalogizace jako teoretický a praktický problém muzikologické dokumentace*. Masarykova univerzita v Brně a Univerzita Palackého v Olomouci, 2000, s. 169–175. ISBN 80–210–2710–X (Masarykova univerzita v Brně), ISBN 80–244–0348–X (Univerzita Palackého v Olomouci).
- MIKULÁŠ, Jiří. Vinzenz Maschek (1755–1831). Život a dílo. In: KVAPIL, Pavel, POSPÍŠIL, Jiří (eds.) *Miscellanea doctorancica I*. Sborník z mezinárodní doktorandské konference konané 15. 4. 2004 v Umělecké centru UP. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004, s. 91–94. ISBN 80–244–0921–6.